

TOM A.

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

Ο ΑΥΘΕΝΤΗΣ ΤΟΥ ΜΩΡΕΩΣ.

Διήγημα ὑπὸ Α. Ρ. Ρ.

ΚΕΦ. Α'.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς ἡ Λακεδαιμόνων ἐνεδύθη τὴν ἐορτάσιμόν της στολὴν. Ὁ λαὸς ἀπὸ βαθέος ὄρθρου συνέρρει περὶ εὐρύχωρον κυλικὸν οἰκοδόμημα, οὗ ἐρείπια, βυζαντινὸν ἐλέγοντα τὸν ρυθμὸν, φαίνονται μέχρι τοῦδε ἀκόμη. Ὅστις δ' ἐβλεπε τὴν μεγάλην ἐκείνην κίνησιν, τὴν παυδὴν καὶ τὸν παραγκωνισμὸν, ἤθελεν ἐκλάβει ὅτι ἡ Σπάρτη ἐτέλει καὶ πάλιν τὰ ἀρχαῖά της Κάρ- κια, ἢ ὅτι, ἀναλαβοῦσα τοῦ Λυκούργου τὴν πολι- τείαν, συνεχρότει ἐκκλησίαν τοῦ δήμου.

— Τύρλα! ἔκραξεν εἰς τῶν συνδραμόντων, ὁ Τόμος Α.

πρωτῶν βιαίως ἀγροῖκον ποιμένα, ἀρνακίδας περιβε- βλημένον, ὅστις, ἐνῶ ἐσπούδαζε νὰ κερδήσῃ ἐν βῆμα πρὸς τὰ ἐμπρὸς, τῷ εἶχε πατήσῃ τὸν πόδα.

— Τόπον! εἶπεν ὁ ποιμὴν χειρονομῶν. Θέλω νὰ ἔμβω.

— Ἄν θέλῃς νὰ ἔμβῃς, πάτει εἰς τοὺς πόδας σου, καὶ ὅχι εἰς τοὺς πόδας τῶν ἄλλων.

— Πατῶ ὅπου εὐρίσκω, ἀπεκρίθη ὁ ποιμὴν, ἐπι- δείξας δύο Ἡρακλείους γρόνθους, ἱκανοὺς εἰς τὸν θρασύτερον νὰ ἐπιβάλωσι σέβας. Ἦλθα ἀπὸ μακρὰν νὰ ἰδῶ τὴν τσοῦστραν (1).

— Ἄν ἦλθες ἀπὸ μακρὰν, ἐπέμεινεν ὁ πατηθεὶς ἀγριαίνων, ἡμπορεῖς νὰ ἐπιστρέψῃς μακρύτερα.

— Μὴ τόσην βίαν διὰ τὴν τσοῦστραν, εἶπε νέος

(1) Τσοῦστραν ἔλεγον οἱ Γραικοὶ ὄρμαῖοι τὴν διὰ λόγχης πανηγυρι- κὴν γυμνασίαν, ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ Giostra (giusto). Ἴδε χρονικὰ τῆς Πελοποννήσου.

Ἀργεῖος, ἰστάμενος πλησίον του. Ἄν δὲν ἔλθῃ ὁ Βαυ-
λης, δὲν ἀρχίζῃ ἡ ἵππομαχία.

— Ἄ! δὲν ἦλθεν ἀκόμη ὁ Μισσέρ Τζεφρές (1);
εἶπεν ὁ ποιμὴν.

— Βεβαίως δὲν ἦλθεν, ἀπήντησεν ὁ Ἀργεῖος.
Ἐκείνον περιμένω νὰ ἰδῶ, καὶ θ' ἀναχωρήσω.

— Ναί, ἐκείνον! Εἰπέ, ψυχασταλὲς, τὴν ἀλήθειαν,
εἶπεν ὁ πατηθεὶς Λακεδαιμόνιος, γελῶν τὴν ὥραιαν
Ἄννα περιμένεις νὰ ἰδῇς, ὅχι τὸν Βιλλαρδοῦινον. Ἀπὸ
προχθὲς, ὁποῦ τὴν εἶδες, δὲν εἶται εἰς τὰ σύγκαλά σου.

— Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, εἶπεν ὁ Ἀργεῖος, εἶναι θαῦ-
μα καλλοῦντος εἶναι ὥραιότερα ἀπὸ τὸ ἄστρον τῆς αὐ-
γῆς, τρυφερώτερα ἀπὸ τοῦ Μαΐου τὸ ἄνθος. Δὲν ἀξί-
ζει ν' ἀναβάλω μίαν ὥραν τὴν ἐπιστροφὴν μου, διὰ
νὰ τὴν ἰδῶ;

— Ποία εἶναι ἡ ὥραία Ἄννα; ἠρώτησεν ὁ ποιμὴν
τὸν Ἀργεῖον.

— Πῶς! ἀφ' οὗ εἶσαι βλαχοποιμὴν, ἀπεκρίθη
αὐτός, εἶναι λοιπὸν συντοπίτις σου. Εἶναι ἡ κόρη
τοῦ δεσπότης τῆς Ἑλλάδος.

— Τοῦ δεσπότης μας Θεοδώρου! καὶ ἐδῶ τί ζητεῖ;

— Εἶν' ἐδῶ μὲ τὸν πάππον τῆς.

— Ἄ! μὲ τὸν γέροντα Πετραλεῖφον!

— Τὸν γνωρίζεις λοιπόν;

— Πῶς νὰ μὴ τὸν γνωρίζω; Εἶμαι βλάχος ἀπὸ
τὰ μέρη των, καὶ πολλάκις εἰς τὴν Ἄρταν εἶδα καὶ
τὸν Θεσπότην καὶ τὸν πενθερόν του. Καὶ θὰ ἔλθῃ
σήμερον ὁ γέρον Πητραλεῖφας μὲ τὸν Μισσέρ Τζε-
φρέν;

— Ἐννοεῖται ὅτι θὰ ἔλθῃ, εἶπεν ὁ Ἀργεῖος. Δὲν
εἶναι ἀλήθεια, συμπέθερε;

— Ἀναμοιβόλως, εἶπεν ὁ Λακεδαιμόνιος ὁ Γο-
δοφρεῖδος Βιλλαρδοῦινος εἶναι φιλοφρονέστατος καὶ
περιποιητικώτατος πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς Βλαχίας.
Τὸν ἱππικὸν ἀγῶνα δι' αὐτὸν δίδει ὁ τοποτηρητής,
καὶ τὸν χρυσὸν στέφανον ἡ Ἄννα θὰ δώσῃ εἰς τὸν
νικητὴν.

— Ἡ Ἄννα! εἶπεν ὁ εὐαίσθητος Ἀργεῖος. Ἄ!
λοιπὸν πρέπει νὰ μείνω νὰ τὸ ἰδῶ. Εὐτυχῆς, ὅστις
θὰ τὸν λάβῃ ἀπὸ τὴν χεῖρά της.

— Πολὺ εὐτυχέστερος, (ἡ δὲν νομίζεις, σταυρα-
δελφέ;) ὅστις θὰ λάβῃ αὐτὴν τὴν χεῖρα, εἶπε γελῶν
ὁ Λακεδαιμόνιος.

— Καὶ πῶς ἦλθεν ἐδῶ ὁ πενθερός τοῦ δεσπότης
μας; ἠρώτησεν ὁ ποιμὴν. Τί ζητεῖ εἰς τὸν ξένον
τόπον;

— Ξένον τόπον λέγει! ἀνέκραξεν εἰς τῶν παρε-
στώτων ἐκ Καλαμάτας. Καὶ τίνος ἄλλου εἶναι πε-
ρισσότερον ὁ τόπος οὗτος παρ' ἐδικός του;

— Τῷ ὄντι! εἶπεν ὁ ποιμὴν. Καὶ πῶς τοῦτο;

— Πῶς; ἰδοὺ πῶς, ἀπεκρίθη ὁ Μεσσήνιος. Ὁ-
ταν ἦτον εὐνοούμενος αὐλικὸς τοῦ Αὐτοκράτορος
Ἀλεξίου, ὁ καλὸς σου Πετραλεῖφας ἐμυρίσθη μακρό-
θεν, ὅτι δὲν εὐωδιάζουν τὰ πράγματα τῆς αὐτοκρα-
τορίας, ὅτι ἐξογκοῦται ἡ τρικυμία, καὶ φρονίμως
ἐξηργύρωσεν ἐν καιρῷ εἰς στρογγύλα ὑπέρπυρα (2)

τὴν εὐνοίαν τοῦ κυρίου του καὶ τὰ ὑπέρπυρα, διότι
πολλάκις τὰ παρατύρει καὶ αὐτὰ τὸ κῦμα τῶν στά-
σεων, τὰ μετέβαλεν εἰς γῆν τοῦ Μωρέως. Οὕτως οἱ
εὐφορώτεροι ἄγροι τῆς Καλαμάτας καὶ τῆς Μάνης,
ὅ,τι μέρος δὲν κατέχουσιν οἱ Σλαῶναι ἢ οἱ βράχοι,
εἰν' ἐδικόν του. Διὰ τοῦτο εἶναι εἰς τὸν Μωρέαν.

— Ἰσως καὶ δι' ἄλλην ἀκόμη αἰτίαν, εἶπε νεύων
μυστηριωδῶς ὁ Λακεδαιμόνιος.

— Διὰ ποίαν ἄρ' γε; ἠρώτησεν ὁ Καλαματιανός.

— Λέγουν, ἀπήντησεν ὁ Λακεδαιμόνιος, ὅτι θὰ
νυμφεύσῃ τὴν ἑγγονὴν του μὲ τὸν Γοδοφρεῖδον, τὸν
υἱὸν τοῦ τοποτηρητοῦ.

— Ἄν τὸ λέγουν, ἀπατῶνται, εἶπε Στερεολλα-
δίτης ἐκ τῶν παρόντων. Ἡ Ἄννα θὰ νυμφευθῇ τὸν
ἀνεψιὸν τοῦ Ὄθωνος.

— Ποῖος εἶναι ὁ Ὄθων; ἠρώτησεν ὁ Ἀργεῖος.

— Ὁ Ὄθων Δελαρότης, τῶν Ἀθηναίων ὁ Μέγας
Κύρ. Διὰ τὸν αὐθέντην τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι μικρὸν
συμφέρον νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸν αὐθέντην τῶν Ἀθηναίων.

— Εἶναι μεγαλύτερον ὅμως, ὑπέλαβεν ὁ Λακε-
δαιμόνιος, νὰ ἐνωθῇ μὲ τὸν αὐθέντην τῆς Πελοποννή-
σου, ὅστις εἶναι Μίλλιος (1) κυριάρχης τοῦ Δελαρότου.

— Ναί, ἀπεκρίθη ὁ Στερεολλαδίτης, ἂν ἦταν
αὐθέντης ὁ Βιλλαρδοῦινος. Εἶναι ὅμως τοποτηρη-
τής, Βαύλλης, καθὼς λέγετε σεῖς, τοῦ Καμπανίτου.

— Βαύλλης ἢ αὐθέντης! εἶπεν ὁ Λακεδαιμόνιος.
Ἦθελον νὰ ἰδῶ τὸν αὐθέντην, ὅστις εἶναι ἀνώτερός
του! Διεδέχθη καὶ κατὰ τὴν φρόνησιν καὶ κατὰ τὴν
δύναμιν τῶν θεῶν τοῦ Γοδοφρεῖδον.

— Ἄ! τῆς Ῥωμανίας λέγεις τὸν προστάτορα;
Φρόνιμος καὶ ἀνδρεῖος ἱππότης ἦτον ἐκεῖνος! εἶπεν
ὁ Ἀργεῖος.

— Οἱ αὐτοκράτορες καὶ οἱ δῦο, ὁ Βαλδοῦινος
πρῶτον καὶ ὁ Ἐρρίκος ἔπειτα, τὸν εἶχον εἰς μεγί-
στην ὑπόληψιν, ἐπρόσθετε τῆς Σπάρτης ὁ κάτοικος.
Πρὸς χάριν του ἐπρόσφερον εἰς τὸν Βαύλλον μας ὁ
Ἐρρίκος νὰ ἐκλέξῃ ὁποίαν ἐπαρχίαν θέλῃ.

— Καὶ ἐζήτησε τὸν Μωρέαν, εἶπεν ὁ ποιμὴν.

— Καὶ δὲν ἐζήτησε τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ Καλα-
ματιανός. Ἀπεκρίθη ὅτι τὸ ξίφος του θὰ ἐκλέξῃ,
καὶ ἔγινεν ἄνθρωπος Μίλλιος τοῦ Καμπανίτου.

— Δηλαδή, ὑπέλαβεν ὁ Λακεδαιμόνιος, ἀναγνω-
ρίσας τὸν φίλον του Σαμπλίτην ὡς κυριάρχην του,
ἠνώθη μετ' αὐτοῦ, καὶ τὰ ξίφη των, ἠνωμένα, τοῖς
ἐδωκαν ὅλην τὴν Πελοπόννησον.

— Ὅχι δὲ ὅλην, εἶπεν ὁ Ἀργεῖος κομψευόμενος
ἐξαίρετον, παρακαλῶ, τὸ Ἄργος, τὸ Ναύπλιον,
τὴν Κόρινθον καὶ τὴν Μονεμβασίαν.

— Τὰς ἐξαίρω διὰ σήμερον, ἀπεκρίθη πονηρῶς
ὁ Λακεδαιμόνιος. Νὰ ἰδῶμεν καὶ αὔριον.

— Βλέπετε τόσα ἔτη τώρα, ἀπήντησε θριαμ-
βεύων ὁ Ἀργεῖος. Ἐχομεν τεῖχην στερεά. Ὁ ἴδιος
Αὐτοκράτωρ τὰ προσέβαλε χωρὶς νὰ τὰ κλονήσῃ.
Καὶ πρὸς τοῦτοις τὰ τεῖχην μας περιέχουν τὸν Λέ-
οντα Σγουρόν.

(1) Χρονικὰ τῆς Πελοποννήσου.

(2) Φλωρία τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς.

(1) Οὕτως ἐναρμόζουσι τῇ Βυζαντινῇ οἱ συγγραφεῖς τὸν ὑπὸ τῶν
Γάλλων λεγόμενον *Lige*, συνώνυμον τοῦ *vassal*, καὶ τὸν ἐξηγουμένον
• δοῦλος ἐθελοδούλος •

— Αἱ γείτον! εἶπεν ὁ Σπαρτιάτης, τείχη ἀσβεστόχτιστα εἶχομεν καὶ ἡμεῖς, καὶ περιεῖχον τὸν Λέοντα Χαμάρετον καὶ αὐτά. Ἄν ἐπολεμήσαμεν πέντε ἡμέρας (καὶ πῶς ἐπολεμήσαμεν, τὸ ἤξεύρετε) εἰς τί μᾶς ὠφέλησεν; Ὅταν κατεπόντισαν οἱ Φράγχοι τὸν τόπον, σεῖς ἐλπίζετε μόνοι νὰ ἐπιπλεύσετε;

— Ἐλπίζομεν καὶ, ἀπήντησε μετὰ τινος καυχῆσεως ὁ Ἀργεῖος· καὶ ἡ ἐλπίς εἶναι τὸ ἥμισυ τῆς ἐπιτυχίας.

— Ὅ,τι ὁμῶς ἐκυρίευσεν ὁ Βιλλαρδουῖνος, ἀνέκει εἰς τὸν λίκιον αὐθέντην του, ἡ ὄχι; ἠρώτησεν ὁ ποιμὴν δειλῶς.

— Ὁ Σαμπλῆτης δι' ἡμᾶς ὀλίγον φροντίζει, εἶπεν ὁ Καλαματιανός. Ἐκεῖνος ἔχει αὐθεντείαν εἰς τὴν Φραγκίαν, καὶ λέγουν ὅτι δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ποτέ.

— Ναί, ὁμῶς ἡμπορεῖ νὰ στείλῃ εἰς τὸν τόπον τοῦ ἄλλου, παρετήρησεν ὁ Ἀργεῖος.

— Αἱ! ἡμπορεῖ! ὑπέλαβεν ὁ Καλαματιανός. Νὰ ἰδῶμεν ὁμῶς τί λέγομεν καὶ ἡμεῖς. Ὁ Βιλλαρδουῖνος εἶναι καλὸς αὐθέντης. Πρόβατα δὲν εἴμεθα νὰ μᾶς μοιράζωνται καὶ νὰ μᾶς πωλῶσι.

— Ἀφες αὐτὰ, συμπέθερε, εἶπεν ὁ Λακεδαιμόνιος. Δὲν εἶναι καλὰ ὁμιλίας. Ὁ Σαμπλῆτης εἶναι αὐθέντης μᾶς· θὰ κάμῃ ὅπως ὁ θεὸς τὸν φωτίσῃ. Ἄς προχωρήσωμεν τώρα· ἐγένεν ὀλίγος τόπος. Κύριε Βλάχε, ὀρίσσετε.

— Ἡ συνοδία τοῦ Βούλλου ἀπ' ἐδῶ θὰ διέλθῃ; ἠρώτησεν ὁ Βλαχοποιμὴν.

— Ἀπ' ἐδῶ, ἐννοεῖται, εἶπεν ὁ Μετσῆνιος. Ἄς προχωρῶμεν. Περιπάτει ἐμπρός.

— Προχωρήσατε, ἂν θέλετε, εἶπεν ὁ ποιμὴν. Ἐγὼ θὰ μείνω.

Καὶ σταυρώσας τὰς χεῖρας, τοὺς πόδας δὲ εἰς τὴν γῆν στηρίξας, ἀρῆκε τοὺς ἄλλους νὰ παρέλθωσιν ἐμπρός του, καὶ ἐστηλώθη ὡς βράχος, ἐφ' οὗ ἐθραύετο τὸ ρεῦμα τοῦ προβαίνοντος ὄχλου.

ΚΕΦ. Β'.

Συγχρόνως δὲ μεγάλη ἐπεκράτει κίνησις καὶ εἰς τοῦ Βούλλου τοὺς οἴκους. Ἰππῶται σιδηροφοροῦντες ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον, αἱ αἰθουσαι ἀντήχουν ἀπὸ ὀπλων κλαγγῆν, οἱ ἵπποι, ὡς εἰς μάχην ἐσταλμένοι, ἐχρεμέτιζον, περιαγόμενοι εἰς τὴν αὐλὴν ὑπὸ τῶν ἱπποκόμων, πολλοὶ τῶν κατακτητῶν τῆς Πελοποννήσου Βαρόνων, τινὲς τῶν ἐγγχωρίων ἀρχόντων αὐτῆς, εἰς οὓς οἱ κατακτηταὶ εἶχον παραχωρήσει πολλὰς τιμὰς καὶ ὀλίγα προνόμια, πολλαὶ τέλος ἐκατέρων γυναῖκες, ὅλοι ἐμπρέπουσαι εἰς κάλλος καὶ κόσμον, ἐπλήρουν τὴν μεγάλην αἶθουσαν, καὶ μόνον περιεμένετο ἀκόμη ὁ Τοποτηρητής.

Τέλος δ' ἠγέρθη πορφυροῦν χρυσοπάρυσον παραπίτασμα, διαιροῦν τὸν κοιτῶνα αὐτοῦ ἀπὸ τὴν αἶθουσαν, καὶ ὁ Βιλλαρδουῖνος, ἀνὴρ ὠρίμου μὲν ἡλικίας, νεώτερος ὁμῶς φαινόμενος ἑαυτοῦ, διότι εἶχεν ὑψηλὸν καὶ εὐθύ τὸ ἀνάστημα, νευρώδη δὲ τὸν σχηματισμὸν τῶν μελῶν, εἰσῆλθε, καὶ διευθυνθεὶς πρὸς

τὰς κυρίας, τὰς ἐχαιρέτισε μὲ μεγίστην εὐγένειαν. Μετὰ ταῦτα δὲ, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς περιεστώτας,

— Καίρὸς, νομίζω, εἶπε, ν' ἀπέλθωμεν.

Ἀλλὰ, ἐνῶ ἠτοιμάζοντο ὅλοι νὰ ἐγερθῶσιν, ὑπηρετῆς εἰσελθὼν ἀνήγγειλεν, ὅτι εἰς τὸν προθάλαμον περιέμενεν ἱερεὺς, ζητῶν νὰ ἰδῇ τὸν Βούλλον.

— Τὸ ἐσπέρας νὰ ἐπιστρέψῃ, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουῖνος· τώρα δὲν ἡμπορῶ. Ὁ ὑπηρετῆς, λαβὼν τὴν διαταγὴν ταύτην, ἐξῆλθεν, ἀλλ' ἀμέσως πάλιν ἐπέστρεψε, λέγων, ὅτι ὁ ἱερεὺς ἐπιμένει.

— Πῶς! ἐπιμένει! ἀνέκραξεν ὁ Βιλλαρδουῖνος, ὅταν δὲν θέλω νὰ τὸν δεχθῶ! Πολλὴ εἶναι τῶν κυρίων τούτων ἡ ὑπεροφία! Θέλουσι νὰ κυβερνῶσιν ἐντὸς τῆς οἰκίας μου! Τοῦτο δὲν θέλω τὸ ἐπιτρέψαι. Εἰπέ τον, ὅτι δὲν τὸν δέχομαι.

— Ὁ Θεὸς διαφυλάττοι τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα! εἶπεν ὁ μοναχὸς, αἰφνης παραστὰς ἐπὶ τῆς φλῆς τῆς αἰθούσης, χωρὶς νὰ περιμείνῃ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ φέροντος τὴν αὐστηρὰν ἐκείνην ἀπόκρισιν.

— Δὲν ἔχω καιρὸν, ὑπάγετε, πανοσιώτατε! ὑπάγετε, ἄγιε πάτερ,! ἀνέκραξεν, ὀργιζόμενος εἰς τὴν θεὰν ταύτην ὁ Τοποτηρητής.

— Ὁ Θεὸς διαφυλάττοι τὴν ὑμετέραν ἐξοχότητα, ἐπανέλαβεν ὁ μοναχὸς, κλίνων ἐδαιφαιῶς, ἀλλὰ χωρὶς νὰ κινηθῇ ἀπὸ τὴν θέσιν του.

Ὅσοι ἐγνώριζον τὸν σιδηροῦν χαρακτήρα τοῦ

Τοποτηρητοῦ, ἔτρεμον μὴ τὸν ἰδῶσι κινούμενον εἰς βιαίαν τινὰ πράξιν κατὰ τοῦ ἐπιμόνου μοναχοῦ, καὶ εἶχαν τὰ χεῖριστα ὅταν εἶδαν τὸ πρόσωπόν του αἰφνιδίως ἀλλοιωθέν. Διὸ καὶ μεγάλως ἐξεπλάγησαν, ὅταν τὸν ἤκουσαν πλησιάσαντα εἰς τὸν ἱερέα, νὰ τῷ εἰπῇ·

— Πανοσιώτατε, ἤλθετε εἰς στιγμήν ἀκατάλληλον. Τὸν καιρὸν μου ὀφείλω εἰς τὰς κυρίας. Ἀλλὰ ποτὲ δὲν θέλει ῥηθῇ ὅτι μ' ἐπεκαλέσθη ἡ μήτηρ ἐκκλησία καὶ δὲν τὴν ἤκουσα. Ὅ,τι ἔχετε νὰ μ' εἰπῆτε, εἰπέτε το ταχέως. Εἰσελθετε.

Καὶ τὸν εἰσήγαγεν εἰς τὸν κοιτῶνά του.

Οἱ πληροῦντες τὴν αἴθουσαν εἶδαν μετὰ δυσαρρεσκείας τὴν ἀναβολὴν ταύτην. Ἀλλ' ἄφ' οὗ περιέμειναν ὀλίγας στιγμὰς ἐπὶ ματαίῳ ὅτι θ' ἀνοιχθῇ ἐκ νέου τὸ παραπέτασμα, αἱ συνδιαλέξεις ἤρχισαν εἰς τὰ διάφορα μέρη τῆς αἰθούσης.

Εἰς μίαν ἀδ' τῆς γωνίαν νέος εὐειδής, μελανόφθαλμος, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἐπὶ τοῦ μετώπου ἔκφρασιν ἔχων ἐμβριθείας πρωΐμου, ὁ υἱὸς τοῦ Βιλλαρδουίνου, Γοδοφρείδος, ὡς καὶ ὁ πατήρ του, καλούμενος, συνωμίλει μετὰ τοῦ σεβατμίου τάτου Βενεδίκτου, τοῦ καθολικοῦ ἀρχιερέως Ὁλένης, ἑνὸς τῶν ἑξ ἐπισκόπων, οἵτινες ἐξηρτῶντο ἀπὸ τοῦ Μητροπολίτου Πατρῶν, καὶ εἰς οὓς κατενεμήθη ἐκκλησιαστικῶς ἡ Πελοπόννησος, ὡς εἰς τοὺς δώδεκα Βαρόνους πολιτικῶς.

Ὁ ἐπίσκοπος ἦταν περίπου ὁμήλιξ τοῦ Γοδοφρείδου, καὶ εἶχε συνανατραφῇ μετ' αὐτοῦ, εἰς ἣν περίστασιν ἴσως ὤφειλε τὴν ποιμαντικὴν ῥάβδον του. Ἐπιστρέψας δὲ τὴν προτεραίαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὅπου τὸν εἶχε πέμψει ὁ Τοποτηρητὴς Βιλλαρδουίνος διὰ τινος, ὡς εἶπεν, ὑποθέσεις τῆς ἐκκλησίας, περιέγραψεν εἰς τὸν φίλον του μετὰ θερμῶν εἰκόνων τὸ ἀπαράμιλλον αὐτῆς κάλλος, καὶ ἰδίως ἐχορυοῦτο ὁ ἐνθουσιασμὸς του καὶ ἐλάμβανε χροιάν ὁπωστοῦν βέβηλον, ὅταν ἐζωγράφει τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς, τὴν λαμπρότητα τῶν ἱπποτῶν, οἵτινες τὴν ἐπλήρουν, τὸ κάλλος τῶν γυναικῶν, αἵτινες τὴν ἐκόσμουν.

— ὦ! Σεβασμιώτατε, εἶπεν ὁ Γοδοφρείδος, τὰλλα καλὰ! Ἀλλὰ διὰ τὸ τελευταῖον τοῦτο, ἂν ἤμην ἀρχιεπίσκοπος Πατρῶν, ἤθελον, πολὺ φοβοῦμαι, ὡς καθαιρέσει.

— Καὶ ἤθελες πράξει μεγίστην ἀχαριστίαν, Γοδοφρεῖδε φίλτατε.

— Ἀχαριστίαν; Διὰ τί ἄρά γε.

— Διότι, ἐν ᾧ μετὰ θάμβους περιέφερον τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τοὺς ἀστέρας ἐκείνου τοῦ αὐτοκρατορικοῦ οὐρανοῦ, κατὰ νοῦν σὲ μάλιστα εἶχον.

— Ἐμέ! ὦ τῆς χριστιανικῆς σου αὐταπαρνήσεως! Ἀλλὰ πῶς τοῦτο;

— Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ διαστέρου στερεώματος ἔλαμπε μία νέα ὥς ἥλιος, καὶ ταύτην κατὰ νοῦν προσδιώριζον διὰ σέ.

— ὦ! μέ ἐνύμφευες ἐν ἀπουσίᾳ καὶ ἐν ἀγνοίᾳ μου! Αὐταῖ ἦσαν αἱ ἐμβριθεῖς σου ἐργασίαι εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν;

— Διατί ὅχι; ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος, μέρος ἀσειευόμενος, μέρος σπουδαζων. Τί ἔχεις νὰ παραπονεθῇς, ὅταν σ' εἰπῶ, ὅτι ἡ νύμφη, ἣν ἐπεθύμουν νὰ σοὶ προσφέρω, εἶναι τὸ ὠραιότερον πλάσμα, ἂν ὅσας ποτὲ ἔθεσεν ὁ θεὸς ἐπὶ γῆς, ὅπως εὐφραίνῃ τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὀφθαλμοὺς;

— Σεβασμιώτατε, ὁ ἐνθουσιασμὸς σου σὲ παρατῦρει, εἶπεν ὁ Γοδοφρείδος. Στρέψον τοὺς ὀφθαλμοὺς σου ἐκεῖ καὶ ἰδὲ τὴν νέαν, ἣτις κάθηται πλησίον τῆς μητρὸς μου. Τολμᾷς νὰ εἰπῇς ὅτι εἶναι ἡ ἐπίδοξος νύμφη σου ὠραιότερα ἀπὸ αὐτήν;

— ὦ! τίς εἶναι ἡ νέα ἐκείνη! ἀνέκραξεν ὁ ἱερεὺς, ὅστις κατὰ πρῶτον ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸ μέρος διεύθυνεν αὐτοὺς ὁ λόγος τοῦ Γοδοφρείδου.

— Τῷ ὄντι, καθὼς ὀφείλεις, εἶπεν οὗτος γελῶν, δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Δὲν γνωρίζεις τὴν Ἄνναν, τὴν θυγατέρα τοῦ Αὐθέντιου τῆς Ἑλλάδος;

— Ἀ! αὕτη εἶναι ἡ Ἄννα! εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος στηρίζων ἐπ' αὐτῆς ἐταστικώτερα βλέμματα. Καὶ ὁ νέος ἐκεῖνος, ὅστις μετὰ τινος οἰκειότητος ὁμιλεῖ μετ' αὐτῆς, ποῖος εἶναι;

— Εἶναι ὁ ἱππότης Γωλτιέρος, ὅστις μᾶς ἤλθεν ἐξ Ἀθηνῶν. Ὑποπτεύω ὅτι τὸν ἐπεμψεν ὁ Μέγας Κύρ Ὁθων νὰ ζητήσῃ τὴν Ἄνναν διὰ τὸν ἀνεψιὸν καὶ διάδοχόν του Γούην. Ὑποπτεύω ὅμως συγχρόνως ὅτι διὰ τὰ συμφέροντα τοῦ ἀνεψιοῦ του κακὴν ἔκαμε πρέσβειος ἐκλογὴν.

— Ἀ! αὕτη εἶναι ἡ θυγάτηρ τοῦ Θεοδώρου! εἶπεν ὁ ἱερεὺς. Εἰς Κωνσταντινούπολιν ἤκουσα πολλὰ περὶ τῆς ἀνδρείας τοῦ πατρὸς, καὶ ἔτι πλείονα περὶ τοῦ κάλλους τῆς θυγατρὸς, καὶ ὁμολογῶ ὅτι τὸ εὐρίσκω ἀνώτερον ἂν ὅ,τι ἤκουσα. Καὶ οὕτως ὁμῶς ἐπιμένω ὑπὲρ τῆς ὑποψήφίου μου. Ἄν δὲν ἦναι ἴσως ὠραιότερα τῆς Ἀννης, εἶναι ὁμῶς εὐγενεσττέρα τῆς καὶ πλησιεσττέρα εἰς τὸν θρόνον τοῦ Αὐτοκράτορος.

— ὦ! ποῖος εἶναι οὗτος ὁ φοῖνιξ, δὲν μοὶ τὸ λέγεις; ἠρώτησεν ὁ Γοδοφρείδος ἤδη περιεργότερος.

— Εἶναι, οἶλτατε, ἡ Ἀγνή Κουρτεναῖη.

— Τοῦ Αὐτοκράτορος ἡ ἀνεψία;

— Ναί, ἡ θυγάτηρ τῆς ἀδελφῆς του Ἰολάνδης.

— Δὲν μοὶ λέγεις, εἶπεν ὁ Γοδοφρείδος, ἐγκαταλείψας τὸν τόνον τῆς ἀστείότητος, ὁ Αὐτοκράτωρ Ἑρρίκος τέκνα δὲν ἔχει;

— Εἶναι ἀτεκνος, ἀπεκρίθη ὁ ἐπίσκοπος, καὶ μετὰ θάνατόν του ὁ θρόνος θέλει περιέλθῃ εἰς τὸν Πέτρον Κουρτεναῖον, τῆς Ἀγνῆς τὸν πατέρα, καὶ εἰς τὴν φρόνιμον Ἰολάνδην, ἣτις καὶ σήμερον κυβερνᾷ τὸν κυβερνώντα τὸν θρόνον.

— Ἀλλὰ, ὅταν τὸσον πλησίον ἴσταται εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἀντέταξεν ὁ Γοδοφρείδος, πόσαι ἄρά γε μνηστῆρες δὲν πρέπει νὰ ἐποφθαλμιῶσιν εἰς αὐτήν!

— Ἐννοεῖται, ἀπήντησεν ὁ Βενέδικτος, ὅτι ἀπὸνον δὲν σοὶ προτείνω κατὰκτησιν. Καὶ ἐτεμμέναι κεφαλαὶ ἀκόμη...

Ἀλλ' ὁ Γοδοφρείδος τὸν ἔλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος καὶ δεικνύων αὐτῷ δι' ἄκρου τοῦ ὀφθαλμοῦ βραδέως προσερχόμενον πρὸς αὐτοὺς γέροντα, πολυτελῶς ἐνδεδ-

θυμένον, βραχύσωμον, κεκυφότα, λευκοπώγωνα, καί, ὑπὸ προκυπτούσας ὀφρύς, κλοπιμαῖα, ἀλλὰ ζωηρὰ τοξεύοντα βλέμματα,

— Πρόσεξε, τῷ εἶπε ταπεινῇ τῇ φωνῇ. Ὁ Πετραλείφας ἔχει ὀξεῖαν τὴν ἀκοήν, καὶ ἀνάγκη δὲν εἶναι νὰ τὸν ἔχωμεν ἐκ τρίτου εἰς τοῦτο τῆς συνδιαλέξεώς μας τὸ κείμενον.

Ὁ Πετραλείφας, προσελθὼν, ἐχαιρέτισε τὸν ἐπίσκοπον, καὶ τὸν ἠρώτησεν ἂν ἀνεπαύθη ἀπὸ τὴν ἐπιπανάν του ὁδοιπορίαν.

— Ὑπὸ φιλικὴν στέγην ὁ κάματος τῆς ὁδοιπορίας λησμονεῖται ταχέως, ἀπήντησεν ὁ ἀρχιερεὺς.

— Ὅχι ὁμῶς αἱ ἐντυπώσεις αὐτῆς, εἶπεν ὁ Γοδοφρείδος. Ἡ Σεβασμιότης του, εἶναι ἀνεξάντλητος εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν θαυμάτων τῆς αὐτοκρατορικῆς αὐλῆς.

— Ἡ ἐνδοξότης του ἂς εἰπῇ, ὑπέλαβεν ὁ ἐπίσκοπος, ἂν ἔχω ἄδικον, ἂν ἡ Κωνσταντινούπολις δὲν ᾖ ἡ βασιλεῖς τῶν πόλεων. Τὰ Παρίσια μας εἶναι ἐμπρὸς τῆς σωρὸς καλυβῶν πνιγομένων εἰς τὴν ὀμίχλην καὶ εἰς τὸν βόρβορον.

— Ἐγὼ, εἶπεν ὁ Πετραλείφας, ἴσως δὲν κριθῶ ἡμερόληπτος μάρτυς. Ἀλλὰ νομίζω, ὅτι ἂν ἀπητεινότε νὰ ἔχῃ ἡ γῆ μίαν μόνην πρωτεύουσαν, ἡ Κωνσταντινούπολις ἔπρεπε νὰ ᾖ ἡ πρωτεύουσα αὕτη.

— Πόσον ἐξίπτετε τὴν ἐπιθυμίαν μου νὰ ἰδῶ τὴν περίφημον ταύτην πόλιν, εἶπεν ὁ Γοδοφρείδος.

— Καὶ πρέπει νὰ τὴν ἰδῇτε, ἐκλαμπρότατε, ὑπέλαβεν ὁ ἀρχιερεὺς. Εἰς τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔαρος θὰ ἐπιστρέψωσιν αἱ αὐτοκρατορικαὶ τριήρεις, αἵτινες παρεχέμεσάν εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἰδοὺ ἀξιόλογος εὐκαιρία!

— Εἰς ταύτην τὴν πρότασιν δὲν θὰ μ' ἔχετε σύμμαχον, σεβασμιώτατε, εἶπεν ὁ Πετραλείφας. Ἡ ἐκλαμπρότης του μᾶς ὑπεσχέθη νὰ μᾶς συνοδεύσῃ τὴν ἀνοιξὴν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Δὲν εἶναι βεβαίως ἡ Ἄρτα Κωνσταντινούπολις. Κατοικεῖται ὁμῶς ἀπὸ καλὸν γείτονα, ὅστις θέλει δεχθῇ μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας τὸν υἱὸν τοῦ μεγάλου Βιλλαρδουίνου.

— Ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι μεγίστη, εἶπεν ὁ Γοδοφρείδος, νὰ γνωρίσω ἐκ τοῦ πλησίον καὶ νὰ προσκυνήσω τὸν δεσπότην τῆς Ἑλλάδος, οὗ ἀκούω σήμερον τὴν ἀνδρείαν, καθὼς καὶ τὴν φρόνησιν.

— Πόση εἶναι τοῦ γαμβροῦ μου ἡ προθυμία νὰ συσφίγῃ τὰς φιλικὰς σχέσεις μετὰ τοῦ ἐνδόξου πατρὸς σας, τὸ βλέπετε προφανῶς, εἶπεν ὁ γέρων. Μὴ δυνηθεῖς νὰ ἔλθῃ ὁ ἴδιος, ἐπέτρεψε νὰ μὲ συνοδεύσῃ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ, ἡ θυγάτηρ του. Ἡ πρόθεσίς του ἦτον νὰ πέμψῃ εὐχάριστον πρέσβυν.

— Συνήθως, ἀπεκρίθη εὐγενῶς ὁ Γοδοφρείδος, παρὰ τὴν ὑπερτάτην ἀνδρείαν θάλλει τὸ ὑπέρτατον κάλλος.

Ἡ δὲ Ἄννα, περὶ ἧς ἐνταῦθα ἐγένετο λόγος, ἐκάθητο εἰς τὴν ἀντιπέραν γωνίαν, πλησίον τῆς Ἰσαβέλλας, γυναικὸς τοῦ Τοποτηρητοῦ, καὶ μεταξὺ τῶν ἐπισημοτέρων γυναικῶν καὶ Βαρόνων, ὑπερέχουσα ὅλων κατὰ κάλλος καὶ χάριν, καὶ ἀξία τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς θεραπείας ἧτις τῇ ἐδαφιλεύετο. Τὸ ἰνδυσμά

της ἦν κυανοῦν, ἔχον ἀργυροῦς ἀστέρας ἐπεργασμένους· εἰς τὸν τράχηλον ἔφερε περιδέλαιον ἀδαμάντινον, καὶ ἀδαμάντινον διάδημα εἰς τὴν μέλαιναν κόμην της, ἣν ἐσκίαζον πτερὰ κυανᾶ. Ἐκαστον κίνημά της ἦν ἁρμονία, ἕκαστον βλέμμα της ἦν μειδίαμα. Ἄναι κλασικαὶ ἀναμνήσεις δὲν εἶχον πρὸ πολλοῦ σθεσθῇ εἰς τὴν Σπάρτην, ἡ Σπάρτη ἤθελε τὴν ἀσπαυθῇ ὡς τὴν Θεάν, ἧτις ἀνέβη ἐκ τῶν κυμάτων τῆς ἀπέναντι νήτου Κυθήρας.

Ὅπισω της ἴστατο ὁ Γωλτιέρος, νέος ἱππότης, ξανθός, εὐειδής, χαρίεις καὶ εὐθυμός. Εἰς τὸ ὑψηλὸν δὲ καὶ περίγυρον ἔρεισμα τῆς καθέδρας της στηριζόμενος, συνωμίζει μετὰ τῆς Ἄννης, ἧτις, διὰ νὰ τῷ ἀποκρίνεται, ὑπέκλα ἡρέμα τὸν κύκνειον τράχηλόν της.

— Εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην τῆς γενικῆς εὐθυμίας, ἔλεγεν ὁ Γωλτιέρος, γνωρίζω τινὰ ὅστις βαθέως θέλει λυπηθῇ διότι δὲν εἶναι παρών.

— Τῷ ὅτι; εἶπεν ἡ Ἄννα.

— ὦ! πόσῃ ἀδικορίαν ἐκφράζει τὸ τῷ ὄντι τοῦτο! Τολμῶ νὰ ἱρευνήσω διεπτι; ἠρώτησεν ὁ νέος ἱππότης.

— Διότι, ἀπεκρίθη ἡ Ἄννα, δύνασθε νὰ τὸν γνωρίζετε, ἀλλ' ἐγὼ δὲν τὸν γνωρίζω.

— Καὶ ἂν σᾶς εἰπῶ ὅτι εἶναι ὁ Γουλιέλμος Δελαρότης αὐτός;

— Τότε τί ἄλλο ἔχω νὰ σᾶς εἰπῶ, εἰμὴ νὰ σᾶς ἐπαναλάβω, ὅτι δὲν τὸν γνωρίζω;

— Ἐννοῶ, εἶπεν ὁ Γωλτιέρος, ὅτι ἡ πρεσβεῖα μου διατρέχει κίνδυνον, καὶ φοβοῦμαι ὅτι κακὴν ἔκαμεν ἐμοῦ ἐκλογὴν ὁ Μέγας Κύρ, ὁ αὐθέντης μου.

— Νομίζετε; εἶπε μειδιῶσα ἡ θυγάτηρ τοῦ Θεοδώρου. Δι' ὄντινα λόγον καὶ ἂν τὸ φρονήτε, ἂν τύχῃ ἀνάγκη, ἡμπορῶ νὰ μαρτυρήσω ὑπὲρ ὑμῶν, ὅτι οὔτε ὁ ζῆλος σᾶς ἐπέλιπεν, οὔτε ἡ εὐγλωττία. Εἶμαι βεβαία, ἂν σᾶς ζητήσω νὰ μὲ περιγράψετε τὸν ἐντολέα σας, θὰ μὲ εἰπῇτε, ὅτι δὲν ἐσταυροφόρησε ποτὲ ἀνδρειότερός του ἱππότης, ὅτι εἰς τὸν αὐρανὸν δὲν ὑπάρχει ἄγγελος ὠραιότερός του.

— Εἰς τοιαύτας ὑπερβολὰς ὁ ζῆλός μου δὲν θὰ μὲ παραρέρῃ, εἶπεν ὁ Γωλτιέρος γελῶν. Ἐκτιμητῆς τοῦ ἀνδρικοῦ κάλλους δὲν εἶμαι, ἡξιώρω δὲ μόνον ὅτι ὁ Γουλιέλμος οὔτε γωλὸς εἶναι, οὔτε τυρλὸς ὥς πρὸς τὴν ἀνδρείαν δὲ γίγαντα δὲν τὸν λέγω οὔτε ἀνθρωποφάγον, ἀλλ' εἶναι ἱππότης, γνωρίζων τὰ χρέη του, καὶ ποτὲ μὴ πράξας χαμέρπειαν, οὔτε ἀγενῆ πράξιν.

— Μεγάλως μοὶ λέγατε ἀρετὰς, ἀπεκρίθη ἡ Ἄννα. Ἀλλὰ ταύτας, εἰπέτε εἰς τὸν ἐντολέα σας, ὅτι καὶ ὁ μετριώτερος ἱππότης τὰς ἔχει.

— ὦ! βεβαίως, ἀπεκρίθη ὁ Γωλτιέρος. Ἀλλ' ὁ Γουλιέλμος εἶναι ἀναψὶς καὶ διαδόχος τοῦ Αὐθέντου τῶν Ἀθηναίων ταύτην τὴν ἀρετὴν πολλοὶ ἱππῶται δὲν τὴν ἔχουσι. Καὶ νομίζω ὅτι μικρὰ δὲν εἶναι.

— Τῷ ὄντι; ἐπανέλαβεν ἡ Ἄννα μὲ τὸν αὐτὸν τόνον, ὥς πρὶν.

— Εὐδαίμων, εἶπεν ὁ νέος ἱππότης, εὐδαίμων ὁ Γουλιέλμος ὅτι δὲν εἶναι παρών.

— Καὶ διατι ἄρα; ἠρώτησεν ἡ νεάνις.

— Διότι γνωρίζω δύο ὀφθαλμούς, οἵτινες, ὅταν ἀτενίζωσιν εὐμενῶς, φέρουσι τὴν ἀνοιξὶν μὲ τὰ ἄνθη της, ἀνοίγουσι τὸν οὐρανὸν μὲ τὰς δόξας του· ὅταν ὁμῶς στρέφονται ἀδιάφοροι, φέρουσι τοὺς παγετοὺς τοῦ χειμῶνος, φέρουσι τοῦ ἄδου τὰ σκότη. Γνωρίζω δύο χεῖλη, ζῶν διδόντα εἰς τοὺς ἱερούς, ὅταν μειδιῶσι, φρονέοντα τοὺς ζῶντας, ὅταν λέγωσι τὸ ἐπάρατον τῷ ὄντι;

— Ὡ! πόσα πράγματα γνωρίζετε, εἶπεν ἡ Ἄννα, ἄγνωστα εἰς ἐμέ! Γνωρίζετε ἄραγε νὰ μὲ εἰπῆτε καὶ τίς θὰ κερδήσῃ τὸ ἄθλον σήμερον;

— Ἄν ἐπρόκειτο περὶ τοῦ ἄθλου τῆς καλλονῆς, ἀπεκρίθη ὁ Γωλτιέρος, καὶ ἔμελλον ἐγὼ νὰ τὸ δώσω, δὲν ἤθελον διστάσει νὰ σᾶς τὸ εἰπῶ.

— Καλῶς, εἶπεν ἡ Ἄννα, ἀλλὰ, βλέπετε, πρόκειται περὶ τοῦ ἄθλου τῆς ἀνδρείας καὶ μέλλω νὰ τὸ δώσω ἐγώ. Τί λέγετε;

— Τὸ μόνον, ὅπερ δύναμαι νὰ εἰπῶ, χωρὶς μεγάλου προφητικοῦ προτερήματος, εἶπεν ὁ νεὸς ἱππότης, εἶναι, ὅτι ἐπεθύμουν νὰ τὸ κερδήσω ἐγώ. Θέλετε νὰ σᾶς εἰπῶ διατί;

— Ἄς λείψῃ τὸ διατί. Εἰπέτε με μᾶλλον τί θὰ τὸ κάμετε, ἀφ' οὗ τὸ κερδήσετε.

— Ἐννοεῖται, εἶπεν ὁ Γωλτιέρος, ἐπίσημον ἔκφρασιν δίδων εἰς τὸ πρόσωπόν του, ὅτι ὀρεῖλω νὰ τὸ παραδώσω εἰς τὸν αὐθέντην καὶ κύριόν μου, εἰς τὸν Γουλιέλμον Δελαρόσην, ὅστις μ' ἐπεμψεν.

— Ὡ! τὸν αἰώνιον αὐτὸν Γουλιέλμον! ἀνέκραξεν ἡ νεάνις, ὡς ἀγανακτοῦσα, προσέξατε μὴ μὲ χύμυτε μέχρι τέλους νὰ τὸν μισήτω.

Κατ' αὐτὴν τὴν στιγμήν ὁ ἐπὶ τῶν ὄπλων κήρυξ προσεκάλεσε τοὺς ἱππότες, ὅσοι ἔμελλον ν' ἀγωνισθῶσι, ν' ἀπέλθωσιν εἰς τὸ ἱπποδρόμιον καὶ νὰ προπαρασκευασθῶσιν. Ἐν ᾧ δὲ ὁ Γωλτιέρος τὴν ἐχαιρέτα διὰ νὰ μακρυνθῇ.

— Ὅστις θέλει στέφανον, ἐξηκολούθητεν ἡ Ἄννα, τὸν κερδαίνει μόνος του, καὶ ὅστις τὸν κερδήσῃ, δὲν τὸν δίδει εἰς ἄλλον.

Καὶ τὰς λέξεις ταύτας ἐπισφραγίσασα διὰ μειδιάματος, εἰς ὃ ἐπέλαμπεν ἀπερίγραπτος χάρις, ἐστρεψε τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ ἄλλο μέρος, καὶ ἀφῆκε τὸν Γωλτιέρον ν' ἀναχωρήσῃ, δάκνων τὰ χεῖλη του.

Εἰς τὸ μέρος δέ, πρὸς ὃ ἐστρεψεν ἡ Ἄννα τὴν κεφαλὴν, ἀπήντητεν ἐπ' αὐτῆς ἐστηριγμένους τοὺς δύο μεγάλους καὶ μέλανας ὀφθαλμούς νεανίου, ὅστις, ἄσπλος καὶ λιτὸν φέρων χιτῶνα, ἤρειδετο εἰς τοῦ παραθύρου τὴν προέχουσαν παραστάδα. Τοῦ σώματος του ἡ πλαστικὴ καλλονὴ εἶχε τι ὑπερήφανον, ἀλλ' ἡ κεφαλὴ του ἐκλινε πρὸς τὴν γῆν· οἱ μέλανες βόστρυχοί του περιελάμβανον τὸ πρόσωπόν του ὡς χρὸν καὶ τὰ χεῖλη του διεστέλλοντο εἰς πικρίας ἔκφρασιν. Ὁ νεανίας οὗτος ἦτον ὁ Λέων Χαμάρετος, περὶ οὗ ἠκούσαμεν διαλεγόμενον τὸν ὄχλον ἐμπρὸς τοῦ ἱπποδρομίου. Εἰς τὴν τέφραν τῆς Σπάρτης, τὸν ἐσχατὸν σπινθῆρα τῆς ἀρχαίας ἀρετῆς ἀναζωπυρρῶσας ὁ Λέων, ἤλπισε ν' ἀντιστῇ εἰς τῶν Φράγκων τὸν χεῖμαρρον, καὶ τὴν πολιορκίαν αὐτῶν ἀπέκρουσε μετὰ μεγάλης ἀνδρείας ἐπὶ πέντε ἡμέρας· ἀλλ' οὐχ

ἦττον ἡ Σπάρτη ἔπεσε τὴν τελευταίαν τῆς πύλιν, καὶ τὸ ξίφος τοῦ Χαμάρετου ἐθραύσθη εἰς τὴν σιδηρᾶν πανοπλίαν τῶν ἱπποτῶν. Ὁ Βιλλαρδουίνος ὁμῶς, τὴν ἐμφρονα πολιτικὴν, ἣν εἶχε παραδεχθῇ δι' ὅλας τὰς κατακτήσεις του, καὶ εἰς ταύτην ἐφαρμόζων τὴν πόλιν, παρεχώρησεν εἰς τοὺς κατοίκους πολλὰ τῶν ἀστυκῶν προνομίων των, καὶ, ἀφ' οὗτου ὁ Πετραλείφας ἐπεδήμει παρ' αὐτῷ, ἐνίοτε, εἰς ἐκτάκτους δηλαδὴ περιστάσεις ὡς τὴν παρούσαν, εἰς αὐτὸν χαριζόμενος, περιελάμβανεν εἰς τὰς προσκλήσεις του καὶ τοὺς προύχοντας τῆς πόλεως, ἐν ᾗ διέτριβε. Μεταξὺ δὲ τῶν οὕτω προσκεκλημένων κατηριθμεῖτο ἀναγκαίως καὶ ὁ Χαμάρετος, οὐ μόνον διότι αὐτὸς ἦν εἰς τῶν ἐπισημοτέρων ἀνδρῶν τῆς Λακεδαιμόνος, ἀλλὰ καὶ διότι, διατρίψας ἄλλοτε εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Δεσπότου τῆς Ἑλλάδος, ἦν ἀρχαῖος γνώριμος τοῦ Πετραλείφου, ὅστις, εἰλικρινῶς ἢ μὴ, ἐπεδείκνυε πρὸς αὐτὸν μεγάλην ὑπόληψιν καὶ συμπάθειαν.

Ὅταν λοιπὸν, στρέψασα τὴν κεφαλὴν, εἶδεν ἡ Ἄννα τὸν Χαμάρετον πλησίον τοῦ παραθύρου, ἐκλινε τὸ βλέμμα ἐμπρὸς τοῦ ἐπιμόνου καὶ μελαγχολικοῦ βλέμματός του, καὶ τὸν ἐχαιρέτισε μετὰ τινος ταραχῆς. Ἐκεῖνος δέ, ἀποδίδων τὸν χαιρετισμὸν, ἐπροχώρησε πρὸς αὐτὴν ἐν βῆμα.

— Μόνον θεατῆς; Κύριε Χαμάρετε, τῷ εἶπεν ἡ κόρη, ζητοῦσα ἀδιάφορόν τινα λόγον νὰ τῷ ἀποτείνῃ.

— Καὶ τοῦτο, εἶπε πικρῶς ὁ Χαμάρετος, εἶναι τιμὴ μεγάλη εἰς δούλους. Ὅταν οἱ κύριοί μας μᾶς εἰσάγωσιν εἰς τὴν παρουσίαν των, δὲν πρέπει νὰ εἰμεθα βαθύως εὐγνώμονες;

— Ἐχετε ἄδικον λέγων ταῦτα, ἀπεκρίθη ἡ Ἄννα. Ἄν εἰσῆρχεσθε εἰς τὸ στάδιον, οὐδεὶς εἶχε τὸ δικαίωμα, καὶ εἶμαι βεβαία, οὐδεὶς τὴν θέλησιν νὰ σᾶς ἐμποδίσῃ.

— Τὸ δικαίωμα; Κυρία, εἶπεν ὁ Λέων, κινῶν τὴν κεφαλὴν. Τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς χρόνους τούτους εἶναι γεγραμμένον εἰς τὸ ἄκρον τῆς λόγχης, . . . καὶ ἡ ἐδική μας λόγχη ἐθραύσθη! Θέλῃσις δὲ ὑπάρχει μία τοῦλάχιστον βεβαίως, ἥτις μὲ ἐμποδίζει.

— Ὑπάρχει, νομίζετε; Ποία;

— Ἡ ἐδὲ κή μου. Ἀποστρέφομαι τὰ θεάματα ταῦτα.

— Κατ' ἐθνικὴν πρόληψιν, εἶπεν ἡ Ἄννα, πρόληψιν γεννήσεως καὶ ἀνατροφῆς, ἀλλὰ, ὁμολογήσατε, ὀλίγον ἰδιοτελῆ.

— Ἰδιοτελῆ! ἐπανέλαβεν ὁ Λέων μὲ φωνὴν, ἥτις ἀπεδείκνυεν ἐνδόμυχον θλίψιν.

— Δὲν ἀγαπᾶτε τοὺς ἀγῶνας τούτους, εἰς οὓς εἶναι ἀναμφισβήτητος τῶν ἱπποτῶν ἡ ὑπεροχή. Αὐτοὶ νηπιόθεν ἀνατρέφονται εἰς τὰ ὅπλα, καὶ ἀντιζήλους δὲν ἔχουσιν εἰς αὐτῶν τὴν ἀσκητὴν. Οἱ συμπατριῶταί μας δὲν δύνανται νὰ μετρηθῶσι μετ' αὐτῶν. . .

— Δὲν εἰσθε φιλοπρόσωπος ὑπὲρ τῶν συμπατριωτῶν σας, εἶπεν ὁ Χαμάρετος, ἐρυθριῶν ἰσχυρῶς. Ἀλλὰ μήπως ἔχετε ἄδικον; Οἱ ἠττηθέντες ποῖας ἄλλης κρίσεως εἰσὶν ἄξιοι;

— Δὲν κρίνω καὶ πρὸ πάντων δὲν κατακρίνω τὸ ἔθνος μου. Ἄν οἱ Φράγκοι ἔχωσι κληρονόμημα τὴν ἀνδρείαν, ἔχει ἄλλας τὸ ἔθνος μας ἀρετάς. Δὲν

ἀμολογεῖτε ὅμως ὅτι ἡ θεὰ τῆς ἀνδρείας κινεῖ τὴν καρδίαν καὶ ἐξάπτει τὴν φαντασίαν; Καὶ τί λαμπρότερον τῶν εὐγενῶν ἵπποτῶν, οἵτινες, τὸ μέτωπον ὑψηλόν, ἄτρομοι καὶ ἀμεμπτοί, προκαλοῦσι τὴν οἰκουμένην, κηρύττουσιν ὅτι οὐδένα φοβοῦνται καὶ εἰς οὐδένα ἐνδίδουσι, καὶ ὅ,τι κηρύττουσι τὸ κυροῦσι διὰ τῆς λόγχης των; Εἰς αὐτοὺς δὲν πρέπουσι τῶν ἀνδρῶν αἱ εὐφημῖαι, τῶν γυναικῶν αἱ χειροκροτήσεις; Εἰς αὐτοὺς δὲν πρέπει νὰ ἀρχῶσι; . . .

— Καὶ εἰς ἡμᾶς νὰ δουλεύωμεν! ἀνέκραξεν ὁ Χαμάρετος, γινόμενος ὠχρότερος νεκροῦ. ὦ Ἄννα! διατί δὲν ἐτάφην ὑπὸ τὰ τεῖχη τὰς Λακεδαιμόνων;

Τὴν Ἄνναν ὅμως διέκοψεν οὐχὶ τὸ ἐπιφώνημα τοῦτο, ἀλλ' ἡ γενικὴ ἐν τῇ αἰθούσῃ κίνησις, προσελθούσα ἐκ τοῦ ὅτι τὸ περίχρυσον παραπέτασμα, πρὸς πολλοί, καὶ μάλιστα ὁ Πετραλεΐφας, ἐστρεφον συνεχῶς περίεργα ἢ ἀνυπόμονα βλέμματα, ἠγέρθη ἐκ νέου καὶ προῆλθεν ὁ Τοποτηρητής, παρακολουθούμενος ὑπὸ τοῦ ἱερέως.

Ἄρτι δ' ἐξερχόμενος ὁ Βιλλαρδουῖνος, ἐγράφη πρὸς τὸν ἱερέα μὲ τονόν φωνῆς ἠρεθισμένον.

— Ὑπάγετε, τῷ εἶπε, πάτερ, πρὸς τὸν ἡγούμενόν σας. Εἰπέτε τῷ τὰ συμφέροντα τῆς ἐκκλησίας δὲν εἶναι εἰς χεῖρας αἰρετικῶν ἢ ἀπίστων. Θὰ συγκαλέσω σύνοδον ἐπισκόπων. Ἐκεῖνοι ἂς κρίνωσι μετὰ ἐμὸν καὶ ὑμῶν. Ὑπάγετε ἐν εἰρήνῃ.

Ὁ μοναχὸς ἐκλίνε μέχρ' ἐδάφους καὶ, χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ εἰπῇ λέξιν, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης. Ὁ δὲ Τοποτηρητής, προσελθὼν πρὸς τὸν Πετραλεΐφαν, ἐστάμενον εἰσέτι μετὰ τοῦ υἱοῦ του καὶ τοῦ ἐπισκόπου Ὡλένης,

— Αὐτοί, εἶπεν, οἱ μοναχοὶ θέλουσιν ἐτοίμην τὴν τράπεζαν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, καθὼς τὴν ἐλπίζουσιν εἰς τὸν μέλλοντα. Τοῖς εἶδωκα τὰ πλουσιώτερα κτήματα, καὶ ὅταν τοῖς ζητῶ ἐν θηναρίον διὰ τὴν κοινὴν ὑπεράσπισιν, στέλλουν νὰ μ' ἀπειλήσουν μὲ τοῦ Βατικάνου τοὺς κεραυνοὺς καὶ μὲ τὸ πῦρ τὸ ἐξώτατον. Ἐχω ἄδικον νὰ ζητῶ τῶν μοναστηρίων τὸν φόρον; ἠρώτησεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Πετραλεΐφαν.

— Τῷ Καίσαρι τὰ τοῦ Καίσαρος, εἶπεν αὐτὸς μὲ χαιρετισμὸν καὶ μειδίαμα αὐλικοῦ.

— Θὰ συγκαλέσω ἐκκλησιαστικὴν σύνοδον, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουῖνος. Ἄλλ' αἱ κυρίαι καὶ αἱ ἱππόται ἀνυπομονοῦσιν. Ἄς ὑπάγωμεν.

Καί, λαβὼν τὸν Πετραλεΐφαν ἐκ τῆς χειρὸς, ἐπροπαρεύθη ἠκολούθησε δὲ ὅλον τὸ πλῆθος τὸ πληροῦν τὴν αἰθουσαν.

ΚΕΦ. Γ'.

Ἀλλὰ, ἂν τὰ δημόσια συμφέροντα ἀπῆτουν νὰ μείνῃ τὸ παραπέτασμα κλειστὸν ἐπὶ τῆς συνδιαλέξεως μετὰ τοῦ Τοποτηρητοῦ καὶ τοῦ μοναχοῦ, δι' ἡμᾶς ὅμως οὐδὲν τοιοῦτο συμφέρον ὑπάρχει· ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἴσως θέλει συντείνει καὶ πρὸς ἐντελεστέραν κατάληψιν τῆς διηγήσεως ἡμῶν καὶ πρὸς ἀκριβεστέραν ἐκτίμησιν τοῦ χαρακτήρος τοῦ Βιλλαρ-

δουῖνου, ἂν, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι προχωροῦσιν ἐν τῇ σαλπύγιαν πρὸς τὸ ἵπποδρόμιον, ὁπισθοδρομήσαντες ἐπὶ μίαν στιγμὴν, ἀκούσωμεν τί ἐβρέθη ὀπίσω τοῦ χρυσοπαρύφου ἐκείνου παραπετάσματος, πρὸς δὲ ὁ Πετραλεΐφας εἶχε τοξεύσει τόσα ὀξεία καὶ κλοπιμαῖα βλέμματα.

Ἀμα ὁ Βιλλαρδουῖνος εἰσῆγαγε τὸν ἱερέα εἰς τὸν κοιτῶνά του καὶ τὸ παραπέτασμα ἐπεσεν ἐπ' ἀμφοτέρων, ὁ ἱερεὺς ἠπλώθη εἰς τὸ ἀνακλιντήριον, καὶ, τείνας τὰ μέλη του, ἀνεφύσησε βαθέως.

— Οὐφ! εἶπε, τί δρόμος! Καὶ τὰ τρισευλογημένα ῥάστα αὐτά. Θαυμάσια ἴσως διὰ τὴν ὁδὸν τοῦ Παραδείσου, διὰ τοὺς βράχους ὅμως τῆς Μεσσορέας (Ἀρκαδίας) τίποτε δὲν ἀξίζουν. Ολίγον ἔλειψε νὰ τὰ ρίψω εἰς τὰς τριβόλους. Προτιμῶ νὰ περιπατῶ μὲ ὁλόκληρον σιδηρὰν πανοπλίαν.

— Ἄν ἀνέπνευσας, φίλε Ῥαιμόνδε, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουῖνος, ἐξήγησέ μοι τί σημαίνει ἡ παρουσία σου, καὶ τί ἐννοεῖ τὸ σχῆμά σου; Τι φέρεις;

— Στοιχηματίζω ὅτι τὸ ὑποπτεύεις, ἀπεκρίθη ὁ Ῥαιμόνδος.

— Ὁ Κόμης Σαμπλίτης παραιτεῖται τῆς κυριαρχίας του ἐπὶ τῆς Πελοποννήσου ὑπὲρ ἐμοῦ.

— Εἰς τὸ πρῶτον ἐπέτυχες, εἰς τὸ δεύτερον ὄχι.

— Πῶς; πῶς; τί ἐννοεῖς;

— Ἐννοῶ ὅτι ὁ Κόμης Σαμπλίτης παραιτεῖται τῆς κυριαρχίας του ἐπὶ τῆς Πελοποννήσου, ἀλλ' ὄχι ὑπὲρ τῆς ἐξουχότητός σου.

— Ἄ! Ὑπὲρ τίνος λοιπόν;

— Ὑπὲρ τοῦ ἀνεψιοῦ του Ῥοβέρτου τοῦ Σαμπλίτου.

— Τῷ ὄντι; εἶται βέβαιος;

— Ἄν δὲν ἦμην βέβαιος, πίστευσε ὅτι δὲν θὰ ἔλαμνα τὸν κόπον νὰ εἴθω ἀπὸ τὴν Καμπανίαν καὶ νὰ σύρω καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς ποδιάς.

— Ἰδοὺ τῶν ἡγεμόνων ἡ εὐγνωμοσύνη! ἀνέκραξεν ὁ Βιλλαρδουῖνος, ὑψῶν τοὺς ὀρθαλμοὺς πρὸς τὸν οὐρανόν. Τῷ κατέκτησα τὴν Πελοπόννησον πόλιν πρὸς πόλιν, ἐν ᾧ ἐδυνάμην νὰ τὴν κρατήσω ὡς κτήμα τοῦ ξίφους μου, ὡς τιμὴν τοῦ αἵματός μου, ἔγινα ἀπὸ φιλίαν καὶ ἀφροσύνην ἐδικός του ἄνθρωπος. Ἄξιός, κα' ἤδη χαρίζει εἰς ἄλλον τὰς κατακτήσεις μου καὶ θέλει ἐμπρὸς εἰς τὸ πρῶτον παιδάριον, διότι φέρει τὸ ὄνομά του, νὰ κλίνω τὴν γηραιάν κεφαλὴν μου, ἥτις εἶχε τὸ δικαίωμα ἐμπρὸς οὐδενὸς νὰ μὴ κλίνῃ, πλὴν μόνου τοῦ Βασιλέως. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν εἶδον ἤλθες νὰ μὲ φέρῃς μὲ τόσον κόπον;

— Αὐτὴν βεβαίως. Ἡ φρονεῖς ὅτι τὸν κόπον δὲν τὸν ἀξίζει;

— Καὶ περιμένεις τώρα τὸ ποδοκόπιον καὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἐπιδεξιότητός σου;

— Ἄν μοὶ τὸ δώσης τοῦλάχιστον, εἶπεν ὁ Ῥαιμόνδος, ἡμπορεῖς νὰ ἔχῃς πεποιθήσιν ὅτι δὲν σοὶ τὸ ἔκλεψα.

— Σὲ συμβουλεύω, φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ Βιλλαρδουῖνος, νὰ περιμείνης τὸν ὑψηλότατον Μισσέρ Ῥοβέρτον, τὸν Αὐθέντην τῆς Πελοποννήσου. Ἐκεῖνος νὰ σοὶ τὸ δώσῃ.

Ὁ Ραιμόνδος ἐκέρατεν οἶνον ἀπὸ κρυσταλλίνην φιάλην, στίλβουσιν ἐπὶ τῆς τραπέζης, καὶ, πίνων αὐτὸν βραδέως.

— Εἰς τὴν ὑγείαν λοιπὸν, εἶπε, τῆς Ὑψηλότητός σου. Ὡς ἔλεγες, ἐξοχώτατε, ἰδοὺ τῶν ἡγεμόνων ἡ εὐγνωμοσύνη! Διατρέχω μὲ πτηνοῦ ταχύτητα τῆς ὑψηλίου τοῦ ἡμῖς, γίνομαι ναύτης πρὸς χάριν σου, γίνομαι, ὁ Θεὸς νὰ μοὶ τὸ συγχωρήσῃ, ὑπηρετῆς τῆς ἐκκλησίας, κινδυνεύω ὑπὸ τὰ ῥάστα ταῦτα νὰ μεταβληθῶ εἰς θρύσιν, ὡς θράχος τοῦ Μωϋσέως, καὶ ἀντὶ νὰ θαυμάσῃς τὴν ἐπιδεξιότητά μου, ἐξοχώτατε, μὲ χλευάζεις!

— Τὴν ἐπιδεξιότητά σου, φίλτατε Ραιμόνδε, μὲ τὴν ἀρίστην θέλησιν μὲ εἶναι δύσκολον νὰ θαυμάσω.

— Διατί τόσον δύσκολον;

— Διότι, ἀγαπητέ, ὅταν ἀνεχώρησεν ὁ κόμης Σαμπλίτης ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, τὸν συνώδευτες ὄχι διὰ νὰ ἔλθῃς νὰ μὲ ἀναγγείλῃς τὸν διορισμὸν τοῦ διχδόχου μου, ἀλλὰ διὰ νὰ τὸν προλαβῇς.

— Ὁ κόμης Σαμπλίτης, ὅταν ἀνεχώρησεν, ἐξοχώτατε, σοὶ ὑπεσχέθη, ἢ ὄχι, ὅτι ἂν μετὰ ἐν ἔτος καὶ μίαν ἡμέραν δὲν ἐπιστρέψῃ ὁ ἴδιος καὶ δὲν πέμψῃ κανένα διάδοχόν του, θὰ μείνῃ εἰς τὴν ἐξοχώτητά σου ἡ Αὐθεντεία τῆς Πελοποννήσου; Τὸ ἐνθυμεῖται;

— Μάλιστα, εἶπε μετὰ τινος ἀνυπομονησίας ὁ Βιλλαρδουίνος· ἐνθυμοῦμαι δὲ προσέειπε ὅτι ἀπῆλθε μετ' αὐτοῦ, διὰ νὰ κατορθώσῃς οὔτε νὰ ἐπιστρέψῃ ὁ ἴδιος, οὔτε νὰ πέμψῃ κανένα διάδοχόν του. Μήπως ὀρθῶς δὲν ἀπομνημονεύω;

— Ὁρθότατα. Καὶ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ Σαμπλίτου τὴν ἐνθυμεῖσαι;

— Πιθανόν, εἶπε μειδιῶν ὁ Τοποτηρητής. Ἦτον, νομίζω ἡ δωδεκάτη Μαρτίου.

— Καὶ σήμερον ἔχομεν;

— Τριάκοντα Σεπτεμβρίου. Τί πρὸς τοῦτο;

— Τριάκοντα, μάλιστα. Καὶ νομίζει ἡ ἐξοχώτης σου τόσον ἀνούσιον τὸ πλακούντιον τῆς Πελοποννήσου, ὥστε πρὸ ἑπτὰ μηνῶν νὰ κρυώνῃ ἐγκαταλειμμένον καὶ νὰ μὴν εὐρίσκηται τις νὰ τὸ καταπῇ; Χωρὶς τῆς παραγνωριζομένης αὐτῆς ἐπιδεξιότητός μου, πρὸ πολλοῦ ἡ Πελοπόννησος θὰ εἴχε προσκυνήσει τὸν νέον αὐθέντην της.

— Τόσον ἀνυπόμονος ἦτον ὁ Σαμπλίτης! ἀνεφώνησεν ὁ Βιλλαρδουίνος. Ἐφοβεῖτο μὴ θάλω εἰς τὸν κόλπον μου τὸν Μωρέαν;

— Μόλις εἴχομεν φθάσει εἰς Καμπανίαν, ἤρχισε διηγούμενος ὁ Ραιμόνδος, ἀφ' οὗ ἐρρόφησε καὶ δεῦτερον ποτήριον τοῦ ξανθοῦ Καμπανίτου, καὶ συμπτώματά τινα ἤρχισαν νὰ μὲ ἀνησυχοῦν. Τοῦ ἀνεψιοῦ αἱ ὑπερβολικαὶ περιποιήσεις πρὸς τὸν θεῖόν του, τοῦ θεῖου ἡ ὑπερβολικὴ ἀγάπη πρὸς τὸν ἀνεψιόν, μοὶ ἐφάνησαν προοίμια ὑποπτα. Ὅταν δὲ ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἤκουσα τὸν Σαμπλίτην ἐρωτῶντα τὸν Ροβέρτον ἂν ἐδοκίματε ποτὲ χλωρὰ σῦκα, ἔκρινα τὸν κίνδυνον ἐγγύς, καὶ κατέπεισα τὸν κόμητα ὅτι, πρὶν ἐνεργήσῃ πρᾶξιν κυριαρχίας, χρεὸς εἶχε καὶ πρέπον ἦτον νὰ μεταβῇ εἰς Παρίσια, εἰς προσκύνειν

τοῦ Βασιλέως καὶ λιζίου αὐθέντου του. Δύω μῆνες εἶχον παρέλθει ἀπὸ τῆς δωδεκάτης Μαρτίου. Ἄλλον ἕνα ἐδαπάνησεν εἰς προπαρασκευὰς ἡ κενοδοξία τοῦ κόμητος, ἣν ἐμετάλλευσεν. Ὁ Ροβέρτος ἤθελε νὰ συνοδεύσῃ τὸν θεῖόν του· ἀλλὰ, πλήρης ἡ θουσιασμοῦ διὰ τοῦ νέου τὴν ἱκανότητα, ἐπειτα ἐγὼ τὸν Κόμητα νὰ τὸν ἀφήσῃ προσωρινὸν τοποτηρητὴν τοῦ εἰς Καμπανίαν. Ἐν Παρίσις τὸ ἔργον μου ἐχώρει ἀφ' αὐτοῦ εἶχον συμμάχους τῆς αὐλῆς τὰ θέλητρά καὶ τοῦ Κόμητος τὴν ματαιοφροσύνην, καὶ αἱ ἡμέραι παρήρχοντο ὡς ὑπόπτεροι. Μίαν ἡμέραν τὸν εἶδα χαιρώμενον. Ὁλέθριον σύμπτωμα! Ὁ Κόμης ἐβαρύνετο. Ἐδύνατο ἴσως νὰ ἐνθυμηθῇ τὰς ὑποθέσεις, καὶ μεταξὺ ἄλλων τόσῳ φυσικώτερον τὴν τῆς Πελοποννήσου, καθ' ὅσον αἱ γλυκεῖαι ἐπιστολαὶ τοῦ ἀνεψιοῦ ἦσαν καθημεριναί. Ἐχρηιάζετο δραστήριον ἀντιφάρμακον. Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Βασιλέως Φιλίππου Αὐγούστου ἔλαμπον δύο, ὀφθαλμοὶ γλαυκοί, ὡς ὁ οὐρανὸς τῆς Πελοποννήσου. Εἰς αὐτοὺς ἐνεπιστεύθη τὴν θεραπείαν τοῦ Κόμητος καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀποστολῆς μου· καὶ οὗτοι ἀντήμειψαν λαμπρῶς τὴν προσδοκίαν μου. Ὁ κόμης ἔπαυσε νὰ χασμάται, καὶ ἐγὼ νὰ φοβῶμαι.

— Ἀ! ἕως ἐδῶ σ' ἀναγνωρίζω. Λοιπὸν ἔπειτα!

— Ἐπειτα, ἐν ᾧ ἐνόμιζον ὅτι τὸ πλοῖον εὐθυδρομεῖ, αἶφνης τὸ βλέπω μίαν ἡμέραν εἰς τὴν πλευράν! Τί τρέχει; ἐρωτῶ· πόθεν πνέει ὁ ἄνεμος; ποῦ κρύπτεται ἡ ὕραλος; καὶ μέχοι τέλους τὴν ἀνακαλύπτω εἰς τὰ πάθη τῶν αὐλικῶν ἀντιθαλάμων, ὑπὸ τὸ σχῆμα ξένου Γραικοῦ ἐξ Ἀρτης, ὡς ἔμαθον, καλουμένου Ἰωάννου Νόννου. Τινὲς τὸν ἔλεγον ἀπλοῦν περιηγητὴν. Ἄλλοι ὑπώπτευον μὴ ἦναι μυστικός τις ἀπεσταλμένος τοῦ Δεσπότη τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὸν Βασιλέα τῆς Γαλλίας. Ἐν γένει ὁμοῦς ἦτον ἀφανὴς καὶ ὀλίγον γνωστός· ἀλλὰ τόσον παραδοξότερον μοὶ ἐφάνη ὅτι ὁ κόμης εἶχεν ὑπὲρ τὸ δέον συνεχεῖς μετ' αὐτοῦ ὁμιλίας, καὶ ἐπρόσεξα. Προσέξα; δὲ, ἀνεκάλυψα ὅτι ἐκεῖ ὁ σκορπιὸς ἐκάθευδεν.

— Ἐκεῖ; καὶ τί σχέσιν...

— Ἴσως ἡ ὑμετέρα ἐξοχώτης δύναται περὶ τούτου νὰ μὲ φωτίσῃ.

— Πῶς ἐγώ;

— Δὲν διατρίβει ἐδῶ ὁ Πετραλείφας, ὁ πενηρὸς τοῦ Δεσπότη τῆς Ἑλλάδος;

— Ναί, πρὸ ἐνὸς μηνός. Τί ἐξάγεις ἐκ τούτου;

— Ἴσως ὅτι ἡ ἐπίσκεψίς του δὲν εἶναι ξένη πρὸς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Νόννου, καὶ τὴν ἀπόφασιν τοῦ Κόμητος τῆς Καμπανίας.

— Νὰ μ' ἀφαιρέσῃ τὴν αὐθεντεῖαν τοῦ Μωρέως; Νομίζω ὅτι ἀπατάσαι.

— Πῶς; Εἶναι λοιπὸν γνωστὸν εἰς τὴν ἐξοχώτητά σου διατί ἦλθεν ὁ Πετραλείφας εἰς τὴν Πελοπόννησον;

— Κατ' ἐκεῖνον, ἦλθε νὰ ἐπισκεφθῇ τὰ κτήματά του, ἀπεκρίθη ὁ Βιλλαρδουίνος· κατ' ἐμὲ ἦλθε νὰ πραγματευθῇ συζυγίαν τῆς ἐγγόνου του, ἧτις τὸν συνοδεύει, μὲ τὸν υἱόν μου Γοδοφρεῖδον. Βλέπεις ὅτι τῷ συμφέρει νὰ μὲ στηρίξῃ, ὄχι νὰ μὲ πολεμήσῃ.

— Ἐξήγησε λοιπὸν τὸν Γοδοφρεῖδον διὰ τὴν ἐγ-
γόνον του; ἠρώτησε σκεπτικῶς ὁ Ραιμόνδος.

— Ῥητῶς ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ Βιλλαρδουῖνος· ἀλλ'
αἱ τρέποι του εἰσι διαφανεῖς ἐκ προθέσεως.

— Ἀ! Τότε ὅλα μοὶ ἐξηγοῦνται, ἀνέκραξεν ὁ
Ραιμόνδος.

— Τί σ' ἐξηγεῖται λοιπὸν;

— Ὅτι ὁ Πετραλίστας εἶναι ἡ δολικωτέρα ἀλώ-
πηξ, ἀφ' ὅσας ἐβρεφέ ποτε ἡ αὐλὴ τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως.

— Τοῦτο δὲν εἶναι ἀνταχθῆναις νέα, εἶπε μεδιῶν
ὁ Τοποτηρητής. Ἀλλὰ πόθεν τὸ συμπεραίνεις;

— Ὁ Δεσπότης τῆς Ἑλλάδος δὲν εἶναι, φαίνε-
ται, ἄνθρωπος ν' ἀλλοίη εἰς θολὰ ὕδατα. Ὅταν ῥί-
πτῃ τὴν δρεμὴν του, θέλει νὰ ἤξεύρῃ τί ἵχθυν θ' ἀ-
ναστῇ· διὰ τοῦτο, πρὶν κηρυχθῆ, ἐπεμψε τὸν πεν-
θερόν του νὰ βολιδοσκοπήσῃ ἐντέχνως.

— Τότε περίσκεψις, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουῖνος, δὲν
τῷ ἱχθυιάζεις. Ἡ συγγενικὴ σχέσις μετ' ἐμοῦ ὡ-
φελῇ μεγάλως τὰ συμφέροντα τοῦ Θεοδώρου. Οἱ
δύο Αὐθένται ὁμοῦ εἰσὶν ἰσόσταθμοι ἐνὸς αὐτοκράτορος.

— Ἀναμφιβόλως, ἀπεκρίθη ὁ Ραιμόνδος· ἀλλ'
αἱ τῶν δύο δὲν εἶναι αὐθένταις ἀκόμη. Διὰ τοῦτο,
ἐν ᾧ ἐκεμπεύοντο τὸν πενθερόν του νὰ προκαταλά-
βῃ τὴν θέσιν διὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἡ Ἐξοχότης
σου ἤθελες ἐπικυρωθῇ αὐθέντης, ἐπεμψε τὸν Νόν-
νον πρὸς τὸν Σαμπλίτην, διὰ νὰ πληροφορηθῇ ἂν θά
ἐπικυρωθῇ.

— Τὸ πιστεύω, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουῖνος· εἶναι ὁ
χαρακτήρ τοῦ ἀνθρώπου. Πρὶν πατήσῃ, δοκιμάζει
τὸ ἴδιον ἀκροποδητή.

— Ὁ Νόννος λοιπὸν ἤρχισε νὰ ἐξιχνιάζῃ, νὰ
ἐρευνᾷ, νὰ ἐρωτᾷ, νὰ πολυπραγμονῇ, ὥστε, ὅτι μά-
λιστα ἤθελε ν' ἀπορύγῃ, ἀνεπλήρητῃ τὴν Παλοπόν-
νησον εἰς τὸν Κόρυττα. Ἀλλ' ὁ Νόννος αὐτὸς δὲν
εἶναι ἀδύνατος ἄνθρωπος, καὶ ταχέως ἠθροίσθη τὸν
ἀνεμὸν πνέοντα πρὸς τὸν Ροβέρτον· καὶ ἀμέσως ἔ-
κρινεν, ὅτι εὐκολώτερον καὶ ἀσφαλέστερον εἶναι νὰ
στρέψῃ κατὰ τὸν ἀνεμὸν νὰ ἰστίῃ παρὰ νὰ παλαίσῃ
πρὸς αὐτόν. Ἐκτοτε ἐνόησα ὅτι ἐνίκηθημεν, καὶ
ἐπροσπάθησα μὲν ἀκόμη νὰ κερδήσω καιρὸν· ἀλλ' εἶ-
δα ὅτι διὰ τοῦτο μόνον ὑποπτος ἐγινόμην· ἐστρέψα
λοιπὸν καὶ ἐγὼ τὸ ρύλλον, καὶ ἤρχισα νὰ ἤμαι θερ-
μὸς ὑπὲρ τοῦ Ροβέρτου. Ἀμα ἰδὼν τὸ πρᾶγμα ἀνα-
κόρευκτον, ἐγράψα πρὸς αὐτόν καὶ τῷ ἀνήγγειλα
τὰς προσπάθειάς καὶ τὰς ἐλπίδας μου, καὶ μετὰ
τινας ἡμέρας ὑπέγραψα ὡς μάρτυς τὸ διπλωμά του
ὡς αὐθέντου τοῦ Μωρέως.

— Ὑπέγραψας!

— Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο, ἀλλὰ τὸ διπλωμά του
ἀνέλαβον νὰ φέρω ὁ ἴδιος πρὸς αὐτόν, εἰς Σαμπλίτην
τῆς Βουργωνίας, ὅπου κατοικεῖ. Καὶ τῷ ἔφερον προ-
σέτι καὶ τὰς ἰδιαίτερας ἐπιστολάς καὶ ὁδηγίας τοῦ
θαύου του.

— Ὅπου τὸν εἰδοποιεῖ βεβαίως περὶ τῆς πρὸς
ἐμὲ υποσχέσεώς του.

— Ὡ! αὐτὴν, ὄχι! τὴν ἐλθομένην! διότι ἐγὼ
ἔγραψα τὰς ἐπιστολάς.

— Καὶ τί τὸ δρελός; ὑπέλαβεν ὁ Βιλλαρδουῖνος.
Μὴ δὲν τὴν ἔμαθεν ἔπειτα ὁ Ροβέρτος ἀπὸ τὸν θεῖ-
όν του, ἡ καὶ ἀπὸ τὸν Νόννον;

— Ἀπὸ τὸν θεῖόν του ὄχι, διότι ὁ Σαμπλίτης
ἀνεχώρησεν εἰς Ἰταλίαν, καθ' ἣν ἡμέραν ἐγὼ ἀ-
νεχώρουν εἰς Βουργωνίαν. Καὶ ἀπὸ τὸν Νόννον δὲ ὄ-
χι, διότι ὁ Νόννος δὲν τὴν ἤξευρε, καὶ, διὰ νὰ μὴ
γεμίτῃ τὴν κεφαλὴν του μὲ περιττὰς γνώσεις, τῷ
ἐπρότεινα νὰ μὲ συνοδεύσῃ πλησίον τοῦ Ροβέρτου,
ὅπερ ἤθελε πράξει καὶ ἂν δὲν τὸ ἐπρότεινα.

— Ὁ Ροβέρτος πρέπει νὰ σ' ἤτον εὐγνωμονέστατος!

— Πῶς ὄχι; Κατέστην ὁ πρῶτος μυστικοσύμ-
βουλός του· καὶ ἀπόδειξις, ὅτι δύο δὲν παρήλθον ἡ-
μέραι καὶ μ' ἐνεπιστεύθη τὴν πρότασιν, ἥτις τῷ ἐ-
γινεν ὑπὸ τοῦ Νόννου ἐν ὀνόματι τοῦ Αὐθέντου τῆς
Ἑλλάδος. Ἠξεύρεις ποῖα;

— Νὰ νυμφευθῇ ἴσως ὁ Ροβέρτος τοῦ Αὐθέντου
τὴν θυγατέρα;

— Νὰ νυμφευθῇ ὁ Ροβέρτος τοῦ Αὐθέντου τὴν
θυγατέρα.

— Καὶ ὁ Ροβέρτος;

— Ἐδέχθη.

— Ἐδέχθη, λέγεις;

— Ἐννοεῖται ὅτι ἐδέχθη, ἀλλ' ἐπὶ συμφωνίᾳ νὰ
τῷ ἀρέσῃ ἡ νόμφη.

— Ὡ! ἂν μόνον τοῦτο ἐλλείπῃ, εἶπεν ὁ Βιλλαρ-
δουῖνος, τὸ ἐγγυῶμαι εἰς αὐτόν.

— Ἄν ᾔηναι τόσον βέβαιον ὅτι θὰ τῷ ἀρέσῃ, ὑ-
πέλαβεν ὁ Ραιμόνδος, τότε τὸ χειρότερον δι' αὐτόν.

— Διατί;

— Διότι ἡ θυγάτηρ τοῦ Αὐθέντου τῆς Βλαχίας
πρέπει νὰ γίνῃ σύζυγος τοῦ Γοδοφρείδου.

— Ἀ! φίλε Ραιμόνδε, εἶπεν ὁ Βιλλαρδουῖνος
μετ' ἀφελοῦς μεδιάματος, ἡμεῖς θὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς
τὴν Καμπανίαν μας, νὰ καλλιεργῶμεν τὰ λάχανα
τοῦ πατρικοῦ κήπου μας! Τίς θὰ θελήσῃ νὰ ἐνωδῇ
μετ' ἡμῶν;

— Θιυμάτια! Τότε θὰ σοὶ ζητήσω, ἐξοχώτα-
τε, νὰ μὲ δεχθῇς κηπουρόν σου! Ἀλλὰ, ἂν κατὰ
τινα περιστάσιν ἤθελες μείνῃ αὐθέντης τοῦ Μωρέως...

— Τότε ὡς τότε, εἶπεν Βιλλαρδουῖνος. Ἡ Ἀν-
να τότε θὰ ᾔν' ἐπιθυμητὴ νόμφη διὰ τὸν Γοδοφρεῖδον,
ἂν ἄλλα τινὰ σχέδια... Ἀλλὰ τί νὰ ματαιολογῶ-
μεν; Μέχρι τῆς 12 Μαρτίου ἔχομεν, νομίζω, ἀκό-
μη πέντε μῆνας καὶ δώδεκα ἡμέρας, δηλαδὴ πεντάκις
τὸν καιρὸν νὰ ἔλθῃ ὁ Ροβέρτος καὶ νὰ λάβῃ τὴν
κληρονομίαν του.

— Αἱ! πέντε μῆνες! εἶπεν ὁ Ραιμόνδος, δὲν εἶ-
ναι τέλος πάντων πέντε αἰῶνες! Θὰ ἰδῶμεν. Ἐν
τούτοις, ἐξοχώτατε, σ' ἀφίνω ὑγείαν.

— Πῶς! Ἀναχωρεῖς; ποῦ ὑπάγεις;

— Πῶς, ποῦ ὑπάγω; Ὅπου τὰ χρέη μου μὲ
καλοῦσιν. Εἰς τὸν Αὐθέντην τοῦ Μωρέως. Πρέπει
νὰ τὸν συνοδεύσω, ὅταν θὰ ἔλθῃ νὰ λάβῃ τὴν κληρο-
νομίαν του.

— Κατευόδιον, φίλτατε. Τοῦλάχιστον θὰ μὲ εἰ-
δοποιήσῃ ἐν καιρῷ, ὥστε νὰ ἐτοιμασθῶ νὰ τὸν δε-
χθῶ κατ' ἀξίαν;

— Χωρίς ἀμφιβολίαν. Ἀλλά... νὰ μὴ λητμονήσω τὸ σπουδαιότερον. Πρέπει νὰ μοὶ μετρήσης ὁκτὼ χιλιάδας χρυσᾶ ὑπέρπυρα.

— Πρέπει, φρονεῖς; Διατί τοῦτο;

— Δι' ἐξοδα τῆς ὁδοιπορίας τῆς Αὐτοῦ Ὑψηλότητος τοῦ Αὐθέντου.

— Ὡ! τῷ ὄντι! ἐν τῇ ὑψηλῇ σου φρονήσει ἐκρίνας ὅτι πρέπει ἐγὼ νὰ προμηθεύσω τὰ ἐξοδα τῆς ὁδοιπορίας του;

— Καὶ οὕτω θὰ κρίνῃ καὶ ἡ Ὑμετέρα ἐξοχότης, ἂν ἀκούσῃ τὸ τέλος τῆς ἱστορίας μου.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΕΛΛΗΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΗΣ

τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος.

Οἱ ἱστοριογράφοι τοῦ Σοσιαλισμοῦ παρέλειψαν, νομίζομεν, νὰ ἀναφέρωσιν ἓνα τῶν πρακτικωτέρων αὐτοῦ ὁπαδῶν, τὸν Γεμιστὸν Πλήθωνα, ὅστις, διατελέσας, ἐν ἀρχῇ τῆς δεκάτης πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, σύμβουλος τοῦ δεσπότη τοῦ Πελοποννήσου Θεοδώρου, προέτεινεν εἰς αὐτὸν σχέδιον οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς μεταρρυθμίσεως, στηριζόμενον βεβαίως ἐπὶ τῶν ἀρχῶν τῆς αἰρέσεως, ἣτις σήμερον ταράττει τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, προϋποθέτον, δηλαδή, τὴν κατάργησιν, μέχρι τινὸς τοῦλάχιστον, πάσης ἀκινήτου κτήτεως. Τὸ σχέδιον τοῦτο εἶ-αι μάλιστα λόγου ἄξιον κατὰ τοῦτο, ὅτι δὲν προέκυψε κάτωθεν, ἀλλὰ ἀνωθεν· ἐν ἄλλαις λέξεσι, δὲν ἐκυφορήθη εἰς τὸν ἐγκέφαλον ἀνθρώπων φιλοδόξων, οἵτινες ζητοῦσι νὰ ἀρκάσωσι τὴν ἀρχὴν, θεραπεύοντες τὰ κτηνωδέστερα τοῦ ὄχλου πάθη· δὲν ἐχρητίμευσεν ὡς σημαία ἀνθρώπων κειναλέων, ὁρμώντων ἐπὶ τὸν σφετερισμὸν τῆς παρουσίας συμπολιτῶν ἐργατικωτέρων ἢ εὐτυχεστέρων· ἀλλ' ἐπενοήθη ὑπὸ ἀρχοντος ἐπιδιώκοντος εἰλικρινῶς τὴν ἀναμόρφωσιν κοινωνίας κακῶς πασχούσης, καὶ ἀπατωμένου μὲν περὶ τὰς σκέψεις αὐτοῦ, πεπεισμένου ὁμῶς, ὅτι αὐτὸς εἶναι ὁ ἐπιτηδειότερος τῆς σωτηρίας αὐτῆς τρόπος. Προς τούτοις, τὸ βούλευμα ἐκεῖνο ἐπιμαρτυρεῖ τὴν μεγάλην ταύτην ἀλήθειαν, ὅτι αἱ ἀποτρόπαιοι αὗται δοξασταὶ δὲν ἀναφαίνονται εἰμὴ εἰς κοινωνίας νοσερὰς, καὶ ἡμιθαρβάρους, οὐδέποτε δὲ εἰς ἀκμαίας, ἣ καὶ ἀπλῶς ὀπκωσὺν πεπολιτισμένας, διότι, ὡς θέλομεν ἴδει, προϋποθέτει πολιτείαν συγκαίμενην ἀπὸ μόνων γεωργῶν καὶ ποιμένων, παντάπασι δ' ἀπεστερημένην ἀνωτέρας βιομηχανίας, γραμμάτων, τεχνῶν, ἐπιστημῶν. Ἀφ' ἑτέρου τὸ σχέδιον τοῦ Γεμιστοῦ Πλήθωνος διαφέρει κατὰ τοῦτο τῶν πλείστων ἄλλων σοσιαλιστικῶν σχεδίων, ὅτι δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀνυπαρξίας καὶ ἀδυνατοῦ ἰσότητος τῆς εὐφύας καὶ φιλεργίας τῶν ἀνθρώπων, οὐδ' ἐπὶ τῆς ἀδικωτάτης ἱσθμοῦ διανομῆς τῶν ὠφελιμάτων, ἀλλ' ἐξεναντίας ἀφίνει στάδιον ἐλεύθερον εἰς τὴν δραστηριότητα, καὶ ἐπιτρέπει εἰς τοὺς δραστηριωτέρους μείζονα πλεονεκτήματα.

Εἶναι γνωστὸν, ὅτι εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς δεκάτης

πέμπτης ἑκατονταετηρίδος, οἱ Βυζαντινοὶ δὲν κατεῖχαν ἅπασαν τὴν Πελοπόννησον. Τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια, τὸ Ναύπλιον καὶ τὸ Ἄργος ἦσαν εἰς χεῖρας τῶν Ἑνετῶν. Αἱ Πάτραι ἦσαν κτῆμα τοῦ Λατίνου αὐτῶν μητροπολίτου, ἡ μᾶλλον τοῦ προεξάρχοντος αὐτοῦ Πάπα. Ὁ ἰσχυρὸς ἐκ Βενευέντου τῆς Νεαπόλεως οἶκος τῶν Τόκκων, ὅστις ἤρχε τῆς δυτικῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, ἐδέσποζε καὶ τοῦ βορειοτέρου μέρους τῆς Ἡλείας· ἡ δὲ μεσημβρινὴ Ἡλεία ἐκυβερνᾶτο ὑπὸ τοῦ Γενουαίου Ἀσάνη Ζαχαρία Κεντυρίωνος. Ἡ Βυζαντινὴ λοιπὸν κατὰ τὴν Πελοπόννησον ἡγεμονία δὲν περιλαμβάνεν εἰμὴ τὴν μεσογαίαν, τὴν βόρειον παραλίαν καὶ μέρος τῆς μεσημβρινῆς. Ἦτο δὲ εἰς δειθρίαν κατάστασιν, διότι ἐπαθε μὲν καὶ ἐπασχε τὰ πάνθεινα ἀπὸ τε τῶν γειτόνων Φράγκων καὶ τῶν ἰδιῶν ἀρχόντων, ἐκινδύνευε δὲ ἐτι φοβερώτερον κινδύνον ἀπὸ τῶν Τούρκων, οἵτινες εἶχον ἤδη καταλάβει τὸ πλεῖστον τῆς ἐκτὸς τοῦ Ἰσθμοῦ Ἑλλάδος. Ταύτης τῆς ἡγεμονίας δεσπότην διώρισεν, ἐν ἔτει 1407, ὁ προπαρατελευταῖος Βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ Μανουὴλ τὸν δεῦτερον αὐτοῦ υἱὸν Θεόδωρον. Καὶ εἰς τοῦτον τὸν Θεόδωρον καθυπέβαλε τὸ τολμηρὸν αὐτοῦ σχέδιον ὁ Γεμιστὸς Πλήθων.

Ὡρμήθη δὲ ἐπὶ τὴν μεταρρυθμίσειν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀκολουθῶν σκέψεων. Ἡ κυριωτέρα ἐνασχόλησις τῶν Πελοποννησίων εἶναι, λέγει, ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία, ἀφ' ὧν ἐπαρκοῦσιν εἰς τρεῖς ἀνάγκας, τὴν συντήρησιν τοῦ οἴκου, τὴν φορολογίαν, τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ φορολογία καὶ ἡ στρατιωτικὴ ὑπηρεσία εἶναι ἀθλίως ὀργανισμένα. Οἱ φόροι, ἂν καὶ ἕκαστος αὐτῶν ᾖ μικρὸς, εἶναι ὁμῶς ποικίλοι, συλλέγονται ὑπὸ πολλῶν εἰσπρακτόρων, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς νομίσματα, ὅχι εἰς εἶδη ἢ δὲ ποικιλία αὐτῆς τῶν φόρων καὶ τῶν εἰσπρακτόρων εἶναι καταθλιπτικωτάτη, καὶ ἡ εἰς χρήματα καταβολὴ τοῦ φόρου ἐπιζημία εἰς τε τοὺς φορολογουμένους καὶ εἰς τὴν κυβέρνησιν, διότι τὰ κυκλοφοροῦντα ξένα νομίσματα εἶναι κακῆς ποιότητος. Ἀφ' ἑτέρου στρατεύουσιν ἀπὸ πολλῶν ὀλίγοι, καὶ ἐκ τούτων οἱ πλεῖστοι ἀοπλοὶ, ἅπαντες δὲ ἀμισθοῦθεν λειποτακτοῦσι συνεχῶς, ἐπανερχόμενοι εἰς τὰς ἐργασίας αὐτῶν, δι' ὧν τρέφουσιν ἑαυτοὺς καὶ τοὺς περὶ αὐτοὺς, ἐτι δὲ συντελοῦσιν εἰς τὰς χρεῖας τοῦ δημοσίου. Ἀλλ' εἶναι πρόδηλον, ὅτι στρατὸς τοιοῦτος δὲν δύναται νὰ ὀνομασθῇ στρατός. Τινὲς προέτειναν νὰ ἐπιβληθῇ, εἰς πᾶσαν οἰκογένειαν, νέος εἰδικὸς διὰ τὸν πόλεμον φόρος καὶ δι' αὐτοῦ νὰ συγκροτηθῇ δύναμις ἀπογρῶσα ξένων μισθοφόρων· ἀλλὰ ἡ πρότασις αὕτη εἶναι ἀτοπωτάτη, διότι ἡ αὕξισις τῶν φόρων δὲν δύναται εἰμὴ νὰ ἐπαγάγῃ τὴν ἐντελῆ τῶν κατοίκων καταστροφὴν· καὶ ἐπειτα, ἐπειδὴ ὁ ξενολογηθεὶς ἐκεῖνος στρατὸς δὲν δύναται νὰ ἐπαρκέσῃ μόνος εἰς τὴν ἀμυναν τῆς χώρας, ἡ Κυβέρνησις θέλει πάλιν ἀναγκασθῇ νὰ στρατολογήσῃ καὶ ἐκ τῶν ἐγχωρίων, ὥστε ἡ νομιζομένη ἐκείνη διόρθωσις τῶν πραγμάτων οὐδὲν θέλει διορθῶσαι· ἀλλὰ μόνον θέλει προσθέσει νέα βάρη εἰς τὸν καὶ ἄλλως τοσοῦτον πᾶσχοντα λαόν.